

24.37x21.58	1	עמוד 26	הארץ - the marker	24/04/2018	63232366-1
לאומית בטכניון 919191 אופירה אילון - בהקשר למוסד נאמן - 85300					

הישראלי מלכלך, אבל זה לא רק אשמתו

איכות הסביבה
אופירה אילון

לא נמאס כבר עם הקיטורים על הישראלי המלי-בלדי? קיימת רוטינה קבועה בימי החג — להלין על הישראלי המזרחי, שאינו שומר על הסביבה. תמיד בשמועיים החגים, בפרט אלה של המנגל וההמולה, תחושת מועקה מרחפת באוויר, כי לא כיה בפארקים, באתרי שמורות הטבע או בכלל ברחובות מסיבה אחת — הכל מטונף. אריזות הטיפים, שקיות פלסטיק ועוד שאריות מזון, בקי בוקים ופחיות מפוזרים לכל עבר. האם הישראלי ה"מטונף" הוא האשם היחיד?
אם בכל שנה עולות אותן טענות, האם לא הגיע הזמן לעשות משהו? האם הממשלה והשלטון המקר-

מי הם לא אלה שצריכים למצוא פתרונות לבעיה? לפני שנים רבות הוחלט לסלק את הפחים ומכולות האשפה בחלק מהפארקים, ולבקש מהאזרחים לקחת אתם הביתה את הובל שלהם. אפילו לי, חייט סביבה מלומדת שכמוני, לא תמיד נוח לארוז את שאריות הלכלוך בשקיות ולהחזיר אותן הביתה. ובכלל, אם אזרח משלם דמי כניסה לפארק, מדוע שיארוז אתו את הובל וייקח אותו חזרה הביתה? האם הפארק אינו אמור לספק פתרון הולם לשאריות הובל?

מעבר לכך, בעיית פיזור הובל אינה נובעת רק מהאנשים המלכלכים. הפארקים עמוסים גם בחיות בר — בין השאר עורבים, תנים וחזירי בר, שהתרבו בשנים האחרונות ונהנים לחטט ולפזר את הלכלוך בשטח, כך שגם לטבע יש חלק בסיפור העגום הזה של הפסולת והלכלוך.

אז מה כן ניתן לעשות? הרבה ומטבע הדברים, הפתרונות משלבים מגוון אמצעים:

1. פשים מייצרים כמה שפחות פסולת. למשל, לאפשר מכירת בירה ומשקאות רק בכוסות רכי-

פעמיות שיימכרו בתשלום. בכל מילוי יעדיף האזרח למלא מחדש את הכוס שכבר קנה ולא לקנות כוס חדשה. ניתן גם לאסור מכירה של בקבוקי מים חד-פעמיים, ולספק ברזיות. בפסטיבל מידברן, למשל, מתבקשים החוגגים להביא עמם צלחות, כוסות וסכו"ם (לא חד-פעמיים) ולהשתמש בהם לכל אורך ימי הפסטיבל.

2. פתרונות הולמים לפסולת שהצטברה: במקום להלין נגד הישראלי, ניתן לדרוש מהמדינה שתציע פתרונות לבעיית הפסולת, כמו בעולם המתקדם. מדינות כמו ספרד, ברזיל וצרפת מצאו פתרונות הטמנה והפרדת פסולת הולמים. הטכנולוגיה מתקדמת דיה, וכך ניתן לאצור (מה) מלה אוצר) את הפסולת גם בפארקים הציבוריים בצורה מרשימה, יעילה ונעימה לכולם.

אפשר לגרום לתושבים להפריד את הפסולת שלהם בעזרת מתקנים אסתטיים, המיועדים לכל סוג של פסולת. ואם אין אפשרות כזאת, אפשר להד תקין פחים מוטמנים מתחת לאדמה כך שלא יהיו חשופים, כמו שיש בממל תל אביב ובמתחם שרונה,

הגברת הפיקוח ומתן דו"חות לאזרחים מלכלכים בתקופות החגים תאפשר יצירת הרתעה וצמצום הלכלוך בשטח הציבורי

וכפי שמקובל בעולם המודרני ובערים חכמות. אין מדובר בהשקעות עתק, וכולנו נרוויח מכך. אם לא עושים זאת, יש לראווג לפחות שהפחים יהיו ניתנים לסגירה. אם תסתובבו בפארק הירקון למשל, תגלו פחים חשופים וסביבם ערימות זבל. הובל שהצטבר אינו בהכרח תוצר של אנשים שלי-כלכו, אלא בגלל העורבים בשטח, שמפזרים אותו. יש הכרח לפנות את הפחים באופן תדיר כדי למנוע את פיזור הפסולת. אם עלות הפינוי תייקר את ניהול הפארק, מוצע לשקע את הפחים (פחים טמונים). בכך, תימנע הבעיה החזותית של הפח וגם תימנע הגישה לבעלי החיים.

3. אכיפה: חוק שמירת הניקיון מאפשר מתן דו"חות לאזרח המלכלך את הסביבה על ידי מי שעבר הכשרה להיות "נאמן ניקיון". הגברת הפיקוח בתקופות החגים תאפשר יצירת הרתעה וצמצום הלכלוך בשטח הציבורי.

אז בתג העצמאות האחרון זה לא קרה — אבל אולי בשנה הבאה, ובהגים שעוד יבואו, כדאי שהי מדינה תיקח את המושכות לידיה ותטפל בבעיה כראוי, כי הטיפול בערמות הפסולת לא פחות חשוב מהגיגות 70 שנה למדינה.

פרופ' אילון היא ראש תחום הסביבה במוסד שמואל נאמן בטכניון וראש החוג לניהול משאבי טבע וסביבה באוניברסיטת חיפה

שמורת גזור בחדרה, חול המועד פסח 2016. לא רק בני אדם מפזרים את הזבל: צילום: רשות הטבע והגנים